Liikekumppanuustuen ehdot 1.1.2026 alkaen

1. YLEISTÄ

1.1. Liikekumppanuustuen myöntäminen

Avustus myönnetään eduskunnan hyväksymien määrärahojen puitteissa talousarvion momentilta 24.30.66 käytettäväksi valtionavustuspäätöksessä määritellyn käyttötarkoituksen mukaan saajan omaan hankkeeseen. Nämä yleisehdot ovat osa valtionavustuspäätöstä ja niiden noudattaminen on avustuksen maksamisen edellytys.

1.2. Hyväksyttävät hanketyypit

Liikekumppanuustuella voidaan tukea OECD:n kehitysapukomitean DAC:n määrittämään kehittyvään maahan[1] suuntautuvan hankkeen valmistelusta ja liiketoiminnan kehittämisestä syntyviä kustannuksia. Tukea voidaan myöntää vain yhteiskunnallisesti hyväksyttävään toimintaan[2]. Hankkeen tulee tähdätä johonkin seuraavista hanketyypeistä:

1.2.1 Pitkäaikainen liikekumppanuus. Liikekumppanuudella tarkoitetaan suomalaisten ja paikallisten yritysten tai muiden taloudellisten toimijoiden kehittyvässä maassa tapahtuvaa yhteistoimintaa, jolla tulee olla jokin seuraavista tavoitteista:

- yhteisyrityksen perustaminen paikallisen toimijan kanssa
- tytäryrityksen perustaminen
- maahantuonti Suomeen ja samalla mahdollisesti muihin maihin
- alihankinta- (pl. jakelija/jälleenmyyjä), huolto-, franchise- tai lisensointisopimuksen tekeminen (pl. myynti- ja käyttölisenssit)
- Olemassa olevan liiketoiminnan kehittäminen kohdemaassa

Kohdemaatoimijaa, jonka kanssa pitkäaikainen sopimus solmitaan, kutsutaan jäljempänä kohdemaapartneriksi.

1.2.2. Pilotointi ODA-kelpoisen kansainvälisen järjestön kanssa. Tukea voidaan myöntää ODA-kelpoisen kansainvälisen järjestön (esim. EU, YK-järjestöt, kansainväliset rahoituslaitokset, kansainväliset kansalaisjärjestöt) toiminnan osana toteutettavalle kaupalliseen/tuotteistettuun teknologiaan tai ratkaisuun liittyvälle pilotti- ja/tai demonstraatiohankkeelle, jonka onnistuessaan voidaan olettaa johtavan kehityspoliittista lisäarvoa tuottavan ratkaisun laajempaan käyttöönottoon.

- Tukikelpoiseksi kv. järjestöksi katsotaan OECD:n ODA-kelpoisten toimijoiden listalta (Annex 2, List of ODA-eligible international

[1] DAC list of ODA Recipients https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/topics/policy-sub-issues/oda-eligibility-and-conditions/DAC-List-of-ODA-Recipients-for-reporting-2025-flows.pdf
[2] Ei-hyväksyttävät toimialat https://finnpartnership.fi/wp-content/uploads/2023/11/Finnpartnership_Ei-hyvaksyttavat-toimialat_2022.pdf

organisations, including multilateral agencies, international NGOs, networks and PPPs[3]) järjestöt, joiden Annex 2 –listan järjestötyyppi (Channel Parent Category) on 21000 (International NGO), 30000-32000 (PPPs and networks) tai 40000-47000 (multilateral organisations).

- Tuen myöntämisen edellytyksenä on ao. järjestön, ja mikäli osapuolena kehitysmaan julkisen sektorin toimija, myös tämän kanssa allekirjoitettu pilotointia koskeva aiesopimus, josta ilmenee sopimusosapuolet, kuvaus suunnitellun pilotin sisällöstä ja tavoitteista sekä ao. järjestön ja/tai kehitysmaan julkisen sektorin toimijan potentiaalinen kiinnostus muodostaa asiakkuussuhde tuensaajan kanssa pilotoitavan ratkaisun osalta tulevaisuudessa.
- Yhden tuotteen/ratkaisun pilotointia voidaan tukea samassa kohdemaassa yhden kerran per kv. järjestö. Avustusta voi hakea vain yhteen pilotointiin kerrallaan. Lisäksi tukea voidaan myöntää samalle avustuksen hakijalle enintään kahteen pilotointiin Finnpartnershipin ohjelmakaudella 2025–2027.

1.2.3. Investointihankkeen toteutettavuussuunnitelma. Tukea voidaan myöntää ulkoministeriön Public Investment Facility -rahoitustukikelpoisen investointihankkeen toteutettavuusselvitykseen (feasibility study). PIF-rahoituskelpoisiksi katsotaan hankkeet, joiden konseptista ulkoministeriö on antanut myönteisen lausunnon. Tukea voidaan harkinnanvaraisesti myöntää myös muiden vastaavien kehitysvaikutuksiin tähtäävien LDC- tai LMIC-maissa toteuttavien investointiprojektien toteuttavuusselvityksiin. Tällöin tuen myöntämisen edellytyksenä on, että investointiprojekti on vähintään miljoonan euron arvoinen ja hakijalla on hankkeen rahoittajan kanssa solmittu aiesopimus tai muu todenne hakijan mahdollisesta osallistumisesta hankkeeseen.

- Tukea voi hakea vain yhteen toteutettavuussuunnitelmaan kerrallaan ja edellisen suunnitelman tulee olla valmis ennen kuin uutta tukea voidaan myöntää. Lisäksi tukea voi hakea enintään kahteen toteutettavuussuunnitelmaan kolmen vuoden sisällä. Seuraavan kolmivuotiskauden aikana toimijalle voidaan myöntää tukea toteutettavuussuunnitelmaan vain, jos toimija pystyy osoittamaan vähintään yhden aiemmista hankkeista, joihin toteutettavuussuunnitelma on tehty, siirtyneen toteutusvaiheeseen ja tuottavan/olevan suunnitelman mukaisessa vaiheessa kohti kehitysvaikutusten tuottamista.

1.2.4. Tukitoiminnot. Tukea voidaan myöntää yritysten Finnpartnership-liikekumppanuushankkeisiin suoraan liittyviin kansalaisjärjestöjen/oppilaitosten/tutkimuslaitosten yhteishankkeisiin yritysten kanssa siten, että järjestö tai muu toimija ei itse tavoittele voittoa tuottavaa

[3] Annex 2, List of ODA-eligible international organisations https://webfs.oecd.org/oda/DataCollection/Resources/OECD-ODA-Single-Table-2026-for-2025-flows.xlsx

liikekumppanuutta. Yrityshanketta, johon liittyy tukitoimintohanke, kutsutaan jäljempänä emohankkeeksi. Emohanketta tukevia olennaisia tukitoimintoja ovat:

- yritysten ja kansalaisjärjestöjen tai muiden toimijoiden välinen yhteistyö emohankkeen sidosryhmien kapasiteetin kehittämiseksi (ml. yritysvastuu- ja ihmisoikeuskysymyksiin liittyvä koulutus sekä opettajien/valmentajien/pilottiryhmän ammatillinen, tekninen ja kaupallinen koulutus), yhteistyöverkostojen kehittämiseksi, tuotteiden ja palvelujen pilotoimiseksi jne.
- emohankkeeseen liittyvien yhteistyö- ja innovaatioalustojen kehittäminen
- emohankkeeseen liittyvien seminaarien ja workshopien järjestäminen osana yleistä valistus- ja vaikuttamistyötä

1.2.5 Innovaatiorahoitus. Tukea voidaan myöntää hankkeelle, joka edistää innovatiivisen ratkaisun – tuotteen, palvelun, prosessin tai liiketoimintamallin – kehittämistä kehittyvässä maassa, mikäli hanke on kytköksissä saman yrityksen tutkimus- ja kehitys (T&K) hankkeeseen, jolle on myönnetty joko Business Finlandin tai Elinvoimakeskusten rahoitus. Tämän T&K –hankkeen tiedot ja rahoittajan yhteyshenkilö tulee kirjata innovaatiorahoitushakemukseen. T&K-hanke voi olla käynnissä tai päättynyt viimeistään viisi vuotta sitten. Business Finlandin tai Elinvoimakeskusten antama puoltava lausunto kytköksestä on edellytyksenä rahoituksen myöntämiselle.[4]

- Innovaatiorahoitusta voi hakea vain yhteen hankkeeseen kerrallaan. Lisäksi tukea voidaan myöntää samalle avustuksen hakijalle enintään kahteen hankkeeseen Finnpartnershipin ohjelmakaudella 2025-2027.
- Innovaatiorahoitushankkeen tukimäärään ei vaikuta mahdollisen aiemman toisen hanketyypin tukimäärä.
- Olemassa oleva liiketoiminta kohdemaassa ei ole esteenä innovaatiorahoituksen myöntämiselle.

1.3. Hyväksyttävät hankevaiheet

Hanketyypistä riippuen liikekumppanuustukea voidaan myöntää hankkeen eri vaiheisiin. Hanketyypissä Pitkäaikainen liikekumppanuus tukea voidaan myöntää hankevaiheisiin 1–7, hanketyypissä Pilotointi ODA-kelpoisen kv. järjestön kanssa tukea voidaan myöntää hankevaiheisiin 1–5, hanketyypissä Investointihankkeen toteutettavuussuunnitelma tukea voidaan myöntää hankevaiheisiin 2 ja 4 ja hanketyypissä Innovaatiorahoitus tukea voidaan myöntää hankevaiheisiin 1-5. Tukitoimintohankkeissa ei ole erillisiä hankevaiheita. Hankevaiheet ovat:

1. partnerin identifiointi
2. hankeselvityksen teko
3. liiketoimintasuunnitelman teko

[4] Business Finland rahoitusperiaatteista ja –kriteereistä lisätietoa: https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/rahoitus.

4. ympäristö- ja yhteiskuntavaikutusten arviointi
5. teknologian ja ratkaisujen pilotointi ja demonstraatiot. Pilotoinniksi katsotaan olemassa olevan teknologian/ratkaisun testaaminen kohdemaassa. Demonstroinniksi katsotaan yksikön tms. toimivuuden esitteleminen. Innovaatiorahoitushankkeissa pilotoinniksi katsotaan kehitteillä olevan teknologian/ratkaisun testaaminen kohdemaassa.
    - Pitkäaikainen liikekumppanuus –hanketyyppi: Yhden tuotteen/ratkaisun pilotointia voidaan tukea samassa kohdemaassa yhden kerran. Avustusta voidaan myöntää vain yhteen pilotointiin kerrallaan. Lisäksi tukea voidaan myöntää samalle avustuksen saajalle enintään kahteen pitkäaikaiseen liikekumppanuuteen liittyvään pilotointiin Finnpartnershipin ohjelmakaudella 2025–2027. Pilotin/demonstraation tulee pohjustaa päätöstä pitkäaikaisen liiketoiminnan aloittamisesta tai olla osa olemassa olevan liiketoiminnan kehittämistä kohdemaassa.
    - Pilotointi kv. järjestön kanssa –hanketyyppi: Yhden tuotteen/ratkaisun pilotointia voidaan tukea samassa kohdemaassa yhden kerran per kv. järjestö. Avustusta voidaan myöntää vain yhteen pilotointiin kerrallaan. Lisäksi tukea voidaan myöntää samalle avustuksen saajalle enintään kahteen kv. järjestön kanssa toteutettavaan pilotointiin Finnpartnershipin ohjelmakaudella 2025–2027.
    - Innovaatiorahoitus –hanketyyppi: Yhden tuotteen/ratkaisun (tuote, palvelu, prosessi tai liiketoimintamalli) pilotointia voidaan tukea samassa kohdemaassa yhden kerran per hakija. Avustusta voidaan myöntää vain yhteen pilotointiin kerrallaan. Lisäksi tukea voidaan myöntää samalle avustuksen saajalle enintään kahteen hankkeeseen Finnpartnershipin ohjelmakaudella 2025–2027.
6. paikallisen henkilökunnan koulutus
    - Yrityksen kohdemaassa toimivan oman tai kohdemaapartnerin henkilökunnan koulutusta voidaan tukea hankevaiheessa enintään 300 työpäivää/hanke riippuen hankkeen luonteesta ja laajuudesta.
    - Tuen maksatuksen edellytyksenä on yrityksen rekisteröintitodistus tai vähintään paikalliselle yritykselle myönnetty liiketoimintalupa. Kohdemaapartnerin henkilökuntaa koulutettaessa pitkäaikainen kumppanuus tulee todentaa esittämällä vähintään aiesopimus suunnitellusta yhteistyöstä ja sen muodosta sekä kuvaus koulutettavan henkilökunnan rooleista.
7. olemassa olevan liiketoiminnan kehittäminen kohdemaassa. Hankevaiheessa tuettavien selvitysten, teknologian ja ratkaisujen pilotoinnin ja demonstraatioiden ja henkilökunnan koulutuksen tulee liittyä johonkin seuraavista: a. tuoteportfolion laajentaminen, b. uusien tavarantoimittajien ja c. alihankinta- tai vastaavien partnereiden löytäminen, d. toiminnan kehittäminen helpommin skaalattavaksi, e. investointitarpeiden ja niiden rahoituksen selvittäminen kohdemaassa, f. työolojen parantaminen/kehittäminen, g. toiminnan kehittäminen vastuullisemmaksi.

- Tuen myöntämisen edellytyksenä on kohdemaahan perustetun yrityksen rekisteröintitodistus tai kohdemaapartnerin kanssa solmittu yhteistyösopimus (esim. alihankintasopimus), sekä osoitus kohdemaaliiketoiminnan jatkumisesta yhden vuoden ajalta, jonka aikana on syntynyt olennaista liikevaihtoa.
- Teknologian ja ratkaisujen pilotoinnin ja demonstraatioiden tulee liittyä kohtiin a, c, d ja/tai e.
- Kohtiin a-e tukea voidaan myöntää kerran per hanke per kohdemaa. Kohtiin f-g tukea voidaan myöntää, mikäli se on perusteltua.
- Henkilökunnan koulutusta voidaan ao. hankevaiheessa tukea enintään 100 työpäivää/hanke.

2. RAHOITUKSEEN LIITTYVÄT EHDOT

2.1. Avustuksen määrä

Valtionavustus ei saa kattaa avustuksen kohteena olevasta toiminnasta tai hankkeesta aiheutuvien kokonaiskustannusten täyttä määrää. Valtionavustus ei saa yhdessä muiden julkisten avustusten kanssa ylittää Euroopan unionin tai Suomen lainsäädännössä säädettyä valtionavustuksen tai muun julkisen avustuksen enimmäismäärää.

2.2. Tuen osuus / omarahoitusosuus

Liikekumppanuustuen määrä on 30–85 % kunkin hankkeen ministeriön hyväksymistä kokonaiskustannuksista, riippuen hanketyypistä, hakijaorganisaation koosta ja hankkeen kohdemaasta. Päätöksenteossa käytetään kulloinkin voimassa olevaa OECD/DAC-luokitusta (kts. taulukko). Yrityksen omarahoitusosuus, joka ei saa olla tukimuotoista, on siten 15–70 %.

Jos pitkäaikaista liikekumppanuutta tavoitteleva hanke toteutetaan eri tukikategorioihin kuuluvissa maissa, tuen osuus määräytyy sen kohdemaan mukaan, jolla on pienin tukiprosentti. ODA-kelpoisten kansainvälisten järjestöjen toiminnan osana toteutettavissa pilotti- ja demonstraatiohankkeissa tuki lasketaan 30–50 %:n mukaan, jos maata ei ole määritelty tai hanke toteutetaan monessa maassa.

Hanketyyppi	Organisaation koko	Tuen osuus (hyväksytyistä kustannuksista)	
		Kohdemaan kategoria OECD/DAC-luokituksen [5]ja States of Fragility –listan[6] mukaan	
		Ukraina, alemman keskitulotason (LMIC) ja tätä köyhemmät kehittyvät maat	Ylemmän keskitulotason kehittyvät maat (UMIC) (avustuksen myöntämisen edellytyksenä lisäksi

[5] DAC List of ODA Recipients https://www.oecd.org/dac/financing-sustainable-development/development-finance-standards/daclist.htm
[6] States of Fragility http://www3.compareyourcountry.org/states-of-fragility/overview/0/

		sekä erittäin hauraat valtiot (Extremely Fragile States)	merkittävät kehitysvaikutukset)
Pitkäaikainen liikekumppanuus	Pk-yritykset* Muut pienet ja keskisuuret toimijat	70 %	50 %
	Suuryritykset tai vastaavat toimijat	50 %	30 %
Pilotointi ODA-kelpoisen kv. järjestön kanssa	Pk-yritykset* Muut pienet ja keskisuuret toimijat	70 %	50 %
	Suuryritykset tai vastaavat toimijat	50 %	30 %
Investointihankkeen toteutettavuus-suunnitelma	Pk-yritykset* Muut pienet ja keskisuuret toimijat	50 %	-
	Suuryritykset tai vastaavat toimijat	30 %	-
Tukitoiminnot	Kansalaisjärjestöt, Oppilaitokset, tutkimuslaitokset	85 %	85 %
Innovaatiorahoitus	Yritykset (ml. suuryritykset) tai muut vastaavat toimijat	70 %	70 %

*EU:n pk-yritys -määritelmä:

- alle 250 työntekijää
- vuotuinen liikevaihto alle 50 milj. euroa tai taseen loppusumma alle 43 milj. euroa
- määritelmään vaikuttaa myös yrityksen suhde toisiin yrityksiin pääoman omistuksen, äänimäärän tai määräysvallan käyttöoikeuden osalta, ks. http://publications.europa.eu/resource/cellar/79c0ce87-f4dc-11e6-8a35-01aa75ed71a1.0007.01/DOC_1

2.3. Myönnettävän tuen ala- ja ylärajat sekä de minimis -ehdon soveltaminen

Myönnettävän tuen alaraja on 15 000 euroa hankehakemusta kohden. Myönnettävän tuen yläraja, mikäli tukea ei myönnetä de minimis –ehtoisena, on 400 000 euroa hanketta kohden muissa hanketyypeissä paitsi Investointihankkeen toteutettavuusselvityksissä, joissa myönnettävän tuen yläraja on 150 000 euroa. Hanke voi koostua useista eri hankehakemuksista, jolloin samaan hankkeeseen liittyvien erillisten hankemyöntöjen yhteissumma ei voi ylittää myönnettävän tuen ylärajaa.

Liikekumppanuustuki on lähtökohtaisesti Euroopan komission asetuksen (EU) Nro 1407/2013 mukaista de minimis -tukea. Yhdelle yritykselle myönnettävän vähämerkityksisen tuen kokonaismäärä ei saa olla yli 300 000 euroa kuluvan ja kahden edellisen verovuoden jakson aikana. Konsernitasolla emo- ja tytäryhtiöt katsotaan yhdeksi yritykseksi Euroopan komission asetuksen 2 artiklan 2 kohdan mukaisesti ja niiden saamat tuet, kuten myös samaan määräysvaltaan kuuluvien yritysten tuet, lasketaan yhteen. Tuen laskennassa otetaan huomioon kaikki eri viranomaisilta (esimerkiksi kunnat, maakuntien liitot, ministeriöt, ministeriöiden

alaiset viranomaiset kuten Finnvera Oyj, ELY-keskukset ja Business Finland) saatu tuki, jonka viranomainen on myöntänyt de minimis -ehtoisena.

Mikäli hakija katsoo, että hankkeeseen kohdistuva tuki ei ole de minimis -tukea, on hakijan perusteltava, miksi tuki ei olisi de minimis -tukea. Tuen kuuluminen de minimis -säännöksen piiriin arvioidaan hankekohtaisesti. De minimis -säännöksen piiriin eivät kuulu hankkeet, joiden vaikutukset eivät kohdistu ETA-alueelle.

> Pääsäännöstä poiketen de minimis -tukea voidaan myöntää vain rajoitetusti seuraaville toimialoille: kalastus- ja vesiviljely (de minimis -raja 30 000 euroa) ja maatalouden alkutuotanto (de minimis -raja 15 000 euroa). Maanteiden tavarakuljetuksia toisten lukuun suorittavilla yrityksillä ko. asetuksen mukainen enimmäismäärä on 100 000 euroa. Lisäksi pääsäännöstä poiketen de minimis -tukea ei voida myöntää lainkaan kivihiilitoimialalle eikä vientitukiin ja kotimaisten tuotteiden suosimiseen tuonnin kustannuksella.

2.4. Muiden julkisten tukien raportointivelvollisuus ja huomioon ottaminen

Avustuksen hakija vastaa de minimis -tuen kertymisen seuraamisesta sekä myönnettyjen tukien ilmoittamisesta avustusta haettaessa.

Mikäli avustuksen hakija saa rahallista tukea ulkoministeriön muista kehitysyhteistyöinstrumenteista, edellytetään avustuksen hakijalta erillinen tarkentava selvitys siitä, että haettava liikekumppanuustuki ei kohdistu samaan toimintaan kuin mihin tuen hakija saa avustusta muista kehitysyhteistyöinstrumenteista.

2.5. Avustuksen maksaminen

Avustuksen maksamisen ehdot määritellään valtionavustuspäätöksessä. Avustuksen saajan tulee antaa ulkoministeriölle avustuksen maksamiseksi oikeat ja riittävät tiedot. Avustus maksetaan hyväksyttyjen, toteutuneiden, maksettujen (poikkeuksena loma-ajan palkkaa koskevat varaukset) ja tilintarkastettujen kustannusten perusteella jälkikäteen yhdessä tai kahdessa erässä avustuksen saajan ilmoittamalle pankkitilille. Ennen tuen maksamista avustuksen saajan on toimitettava sitoumuslomake. Tuen maksatusta varten avustuksen saajan on toimitettava sähköisessä asiointipalvelussa täytetty avustuksen maksupyyntö pakollisine liitteineen, joita ovat edistymis- tai loppuraportti, tilintarkastajan allekirjoittama tarkastusraportti, tarkistuslista ja hankkeen maksatuserittely sekä maksatuserittely excel-muodossa. Maksupyyntö on toimitettava tuen käyttöaikana eli viimeistään 24 kuukauden kuluessa valtionavustuspäätöksen tiedoksiannosta.

Tilintarkastusta ja raportointia koskevat tarkemmat ehdot ovat kohdissa 4.1. Avustuksen käytön seurannan järjestämisvelvollisuus sekä 5.5. Avustuksen käytön selvittämisvelvollisuus.

Mikäli jokin maa on poistumassa OECD/DAC:n kehitysapukelpoisten maiden listalta, avustuksen saajan tulee varautua siihen hankkeen suunnittelussa ja maksupyynnöissään. Ulkoministeriö ei voi tehdä maksatuksia hankkeisiin, jotka toteutetaan sellaisessa maassa, joka on poistunut kehitysapukelpoisten maiden

listalta avustuksen myöntämisen jälkeen. Ajantasainen tieto löytyy OECD/DAC:n verkkosivuilta[7].

3. AVUSTETTAVIIN KUSTANNUKSIIN LIITTYVÄT EHDOT

3.1. Hyväksyttävät kustannukset

Avustusta ja siihen kohdistettavaa omarahoitusosuutta voi käyttää vain tuetun toiminnan toteuttamisen kannalta välttämättömiin ja kohtuullisiin menoihin. Hyväksyttäviä kustannuksia voivat olla hankkeen rekisteröintipäivänä tai sen jälkeen syntyneet kustannukset valtionavustuspäätöksen liitteenä olevan hankebudjetin mukaisesti. Kustannukset hyväksytään arvonlisäverottomina. Siltä osin kuin arvonlisävero jää hakijan esittämän selvityksen perusteella sen lopulliseksi kustannukseksi, voidaan arvonlisäveron osuus sisällyttää korvattaviin kustannuksiin.

Kustannuksia, joihin avustuksen saaja saa tukea, avustusta tai korvausta muilta tahoilta, ei voida tukea. Avustusta ei voida myöskään käyttää avustuksen saajan normaalista liiketoiminnasta syntyneisiin kustannuksiin.

Mikäli liikekumppanuustuen piiriin hyväksyttävät kustannukset ovat 30 % tai vähemmän kuin mitä tukihakemuksessa esitetään, tukihakemus hylätään.

3.1.1. Matkakustannukset

Kohtuulliset matka- ja majoituskulut ulkoministeriön hyväksymään kohdemaahan tai muuhun hankkeeseen oleellisesti liittyvään maahan korvataan kokonaiskustannuksiltaan edullisimpien vaihtoehtojen mukaan. Kohtuullisina matka- ja majoituskustannuksina hyväksytään valtion matkustusäännön mukaisesti toteutuneet kustannukset.

Avustuksen saajan omistaman/osaomistaman kohdemaayrityksen tai kohdemaapartnerin henkilökunnan matka- ja majoituskustannukset (pl. päivärahat) korvataan ainoastaan, mikäli kyseessä on Suomessa tai muussa kuin kohdemaassa tapahtuva koulutus.

Hyväksyttäviä matkakuluja ovat:

- lento-, juna- ja laivamatkat sekä muu julkinen liikenne
- majoitus
- päiväraha (enintään kulloinkin voimassa olevan Valtion matkustussäännön enimmäismäärien mukaisesti)
- välttämättömät taksimatkat ja kohtuulliset auton ja kuljettajan vuokrauskulut (ml. polttoaine ja tietullit) kohdemaassa
- liittymämatkat ja kohdemaan sisäiset matkat
- matkustukseen liittyvät varausmaksut

[7] https://www.oecd.org/dac/financing-sustainable-development/development-finance-standards/DAC-List-of-ODA-Recipients-for-reporting-2024-25-flows.pdf

- lentokenttävero

3.1.2. Työkustannukset

Oman henkilökunnan ja ulkopuolisten asiantuntijoiden työtä voidaan tukea kohdemaassa, Suomessa ja muussa hankkeeseen oleellisesti liittyvässä maassa. Hankevaiheissa 3–7 edellytetään, että hankkeeseen sisällytetään myös kohdemaassa tehtävää työtä.

Hankkeeseen liittyvien selvitysten lisäksi tuettavaa on kehitysvaikutusten raportointi osana hankkeen toimintaa ja varainkäyttöä koskevaa raportointia. Tuettavaksi katsotun työajan tulee olla kohtuullista suhteessa hankkeen luonteeseen ja laajuuteen. Henkilökunnan koulutukseen käytettyä työtä voidaan kuitenkin tukea Henkilökunnan koulutus –hankevaiheessa enintään 300 työpäivää / hanke sekä lisäksi enintään 100 työpäivää / hanke Olemassa olevan liiketoiminnan kehittäminen kohdemaassa –hankevaiheessa. Yksi hanke voi koostua useista eri hankehakemuksista, jolloin samaan hankkeeseen liittyvien erillisten hakemusten koulutuspäivien kokonaismäärä ei voi ylittää enimmäisrajaa.

a. Oman henkilökunnan työkustannuksen tulee perustua työntekijän työsopimuksen mukaiseen, maksettuun palkkaan. Oman henkilökunnan työkustannusta voidaan tukea enintään 500 EUR/pv.

- Avustuksen saajan omaksi henkilökunnaksi lasketaan avustuksen saajan työntekijät (ml. johtajasopimus) ja ne henkilöt, jotka omistavat yhdessä puolisonsa ja/tai lastensa ja/tai vanhempansa kanssa enemmän kuin 5 % avustuksen saajan osakkeista ja/tai äänivallasta. Avustuksen saajan omaksi henkilökunnaksi katsotaan myös avustuksen saajan omistamien yritysten työntekijät (ml. johtajasopimus) ja yritysten, jotka omistavat avustuksen saajan, työntekijät (ml. johtajasopimus). Mikäli avustuksen saajan henkilöomistaja/t omistaa/omistavat toisen yrityksen, myös tämän yrityksen työntekijät (ml. johtajasopimus) katsotaan avustuksen saajan omaksi henkilökunnaksi. Muut voivat olla ulkopuolisia asiantuntijoita.
- Työkustannukset/päivä lasketaan työntekijän työsopimuksen mukaisesta ja tuensaajaorganisaatiosta maksetusta palkasta sekä lakisääteisestä loma-ajan palkasta seuraavasti: (kuukausipalkka + työnsivukulut + lomapalkkavaraus loma-ajan palkan osalta) /21 (21 on keskimääräinen työpäivien määrä kuukaudessa).
    - Työkustannuksissa ei huomioida lisiä (esim. poikkeuksellisesti maksettu ylityökorvaus).
    - Työnsivukuluiksi lasketaan ainoastaan työnantajalle kohdistuvat lakisääteiset palkan sivukulut todellisten kulujen mukaisesti. Työnsivukuluina ei huomioida työehtosopimukseen perustuvia lomarahavarauksia tai esimerkiksi työterveydenhuollosta aiheutuvia kustannuksia.

- Oman henkilökunnan työtä voidaan tukea ainoastaan arkipäivien (ma–pe) osalta, koska työkustannusta/pv laskettaessa jakajana on 21.
- Työpäivien sisältö tulee eritellä hakemusvaiheessa päiväkohtaisesti ja todentaa maksatuksen yhteydessä. Avustuksen saajan tulee järjestää työajan käytön seuranta
- Suomessa tai muussa hankkeeseen liittyvässä maassa tehtyä työtä ei voida tukea kohdemaassa saman sisältöisenä työnä enää uudelleen.

b. Ulkopuolisen asiantuntijan palkkiota voidaan tukea enintään 520 EUR/pv junioriasiantuntijan osalta ja enintään 910 EUR/pv senioriasiantuntijan osalta (tarvittaessa avustuksen hakijalta voidaan pyytää käytettyjen asiantuntijoiden referenssitiedot seniori- ja junioriasiantuntijan määrittelemiseksi). Lisäksi hyväksytään asiantuntijan veloittamat kohtuulliset toimistokustannukset kuten puhelimen ja internetin käyttö sekä tulostuskulut niiltä osin kuin ne kuuluvat kyseiseen toimeksiantoon. Tuen hakija on velvollinen selvittämään hankkeessa toimivan ulkopuolisen asiantuntijan osalta, jos kyseinen asiantuntija on mukana muissa liikekumppanuustukihankkeissa. Jos kyseinen ulkopuolinen asiantuntija toimii samanaikaisesti muissa liikekumppanuustukihankkeissa, tuen hakija on velvollinen selvittämään ulkopuolisen asiantuntijan voimassa olevien liikekumppanuustukihankkeiden työpäivien kokonaiskumulaation. Yhden ulkopuolisen asiantuntijan kokonaiskiintiö liikekumppanuustukihankkeissa on 12 kuukautta kalenterivuoden aikana (21 työpäivää x 12).

c. Avustuksen saajan pitkäaikaiseksi kohdemaapartneriksi katsottavan tahon tekemistä kohdemaaselvityksistä voidaan tukea kohdemaatason mukainen palkkio hankevaiheissa 1–3.

d. Innovaatiorahoitus –hanketyypissä voidaan tukea paikallisen innovaatiopartnerin tekemän hanketyön kustannuksia.

3.1.3. Muut kulut

Muut hankkeen toteutuksesta aiheutuneet kohtuulliset ja välttämättömät kulut kuten

- tilintarkastus (maksupyynnön laajuuteen nähden kohtuulliseksi katsottava kustannus)
- viisumit
- kohdemaamatkaa varten pakolliset rokotukset ja lääkkeet
- matkavakuutuksen mahdolliset lisäosat korkeariskisessä maassa
- viranomaismaksut
- toimilupien (esimerkiksi vienti- tai tuontilupien) hankintakustannukset
- notarisointi
- perustamiskustannukset, sopimusten kirjoitus ja kääntäminen

- ympäristö- ja yhteiskuntavaikutusten arviointeihin liittyvät testi- ja analyysipalkkiot
- korkeariskisissä maissa välttämättömät turvapalvelut

3.1.4. Teknologian ja ratkaisujen pilotoinnissa ja demonstraatioissa lisäksi hyväksyttävät kulut

- suunnittelukustannuksiin, lokalisointiin, koulutukseen, muuhun tekniseen apuun ja asennustyöhön liittyvät työkustannukset
- innovaatiorahoitushankkeissa teknologia –ja/tai ratkaisukehitykseen liittyvät työkustannukset
- pilotoinnin kannalta välttämättömät laite- ja tilavuokrat
- kohtuulliset laiteinvestoinnit, rakennuskustannukset ja rahtikulut, mikäli pilottilaite tai muu vastaava jää avustuksen saajan tai pitkäaikaisen kohdemaapartnerin tai paikallisen innovaatiopartnerin omistukseen vähintään vuodeksi ko. liikekumppanuustuen päättymisen jälkeen (kolme vuotta valtionavustuspäätöksestä), ja kustannukset ovat hankkeen luonteen ja toteutettavuuden kannalta olennaisia.

3.1.5. Innovaatiorahoitushankkeessa lisäksi hyväksyttävät kulut

- paikalliselta innovaatiopartnerilta ostettujen palveluiden tulee muodostaa vähintään 40 % hankkeen kustannuksista hankevaiheissa 2-5.
- mikäli paikallinen innovaatiopartneri ei ole tiedossa hakuvaiheessa, tuensaajayrityksen tulee hyväksyttää paikallinen kumppani ulkoministeriössä ennen kuin hanke voi edetä hankevaiheisiin 2-5.
- Innovaatiorahoitukseen voi sisällyttää kyseisen innovaation käyttöönoton kannalta välttämättömät sertifikaatit kohdemarkkinalla.

3.1.6. Maahantuontihankkeissa lisäksi hyväksyttävät kulut

- markkinakohtaiseen tuotteistukseen liittyvät tuotekehityskulut ja siihen rinnastettavat testien kustannukset, maahantuontiin tarvittavien viranomaislupien testien kustannukset sekä tuottajien vastuullisuuteen liittyvät auditointikustannukset

3.1.7. Tukitoimintohankkeissa lisäksi hyväksyttävät kulut

- Hankkeessa järjestettävien tilaisuuksien kohtuulliset tilavuokrat sekä osallistujien matkakustannukset ja kokouspaketit
- opettajien koulutuksen yhteydessä yhdelle pilottiryhmälle opetussuunnitelmien uudistuksiin, opettajien koulutuksiin, opetuslaite- ja välinehankintoihin, opetustilojen korjaustoimiin sekä muihin lyhytaikaisiin kustannuksiin emohankkeen sidosryhmien kapasiteetin kehittämiseksi.

3.2. Kustannukset, joita ei hyväksytä

- normaaliksi liiketoiminnaksi katsottavat kustannukset kuten markkinointi, myynti, rekrytointi ja viestintä
- suomalaisen yrityksen vientiin liittyvän agentin tai jakelijan identifiointikulut tai kone- ja laitetoimituksiin välittömästi liittyvät käyttökoulutuskustannukset,

jotka eivät tähtää pidempiaikaiseen liikekumppanuustuen ehtojen mukaiseen liikekumppanuuteen tai ole osa innovaatiorahoitushanketta
- lisensointi- ja franchising-sopimukseen sisältyvä koulutus
- yleisluonteiset markkinatutkimuskustannukset, jotka eivät liity ehtojen mukaisten liikekumppanuuksien edistämiseen
- tarjouskilpailuun osallistumiseen tai sellaisen vientikaupan valmisteluun liittyvät kustannukset, johon ei liity ehtojen mukaista pidempiaikaista kumppanuutta
- hankkeen toteuttamiseen tarvittavien koneiden ja kaluston hankintakulut ja muut tuotantoinvestoinnit
- yleisluonteiset markkinointi- ja markkinointimateriaalikustannukset
- tuotteiden ja ratkaisujen yleisluonteiset tuotekehityskulut ja siihen rinnastettavat testien kustannukset (muut kuin maahantuontiin liittyvät markkinakohtaiset tuotteistukset), pois lukien innovaatiorahoitushankkeet, joissa nämä kulut sallitaan
- yleisluonteiset seminaari- tai vierailukustannukset, jotka eivät liity ehtojen mukaisten liikekumppanuuksien edistämiseen tai niiden olennaisiin tukitoimintoihin (esim. liikekumppanien identifiointiin tai yritysvastuuseen)
- oman henkilökunnan viikonloppuna tekemä työ
- oman henkilökunnan työkustannusten ja ulkopuolisten asiantuntijoiden palkkojen ja palkkioiden enimmäisrajan ylittävä osuus
- matkakustannukset Suomessa, elleivät ne ole liittymämatkoja
- päivärahat Suomessa, elleivät ne liity matkoihin kohdemaahan tai muuhun hankkeeseen oleellisesti liittyvään maahan
- kohdemaan henkilökunnan päivärahat Suomessa tapahtuvan koulutuksen ajalta
- kilometrikorvaukset ja ei välttämättömät taksikulut kohdemaassa tai muussa hankkeeseen oleellisesti liittyvässä maassa
- tavanomaiset matka- ja henkilövakuutukset
- lääkekustannukset, jotka eivät ole välttämättömiä kohdemaan oloihin nähden
- pysäköintikulut
- lähettipalvelukulut
- edustuskulut
- tilavuokrat (pl. tukitoimintohankkeet ja pilotointivaiheen pakolliset)
- hankkeen kirjanpidon kustannukset
- varainhankinnan kustannukset
- kirjanpitolaissa (1336/1997) tarkoitetut varaukset (poikkeuksena loma-ajan palkkaa koskeva varaus)
- laskennalliset erät, jotka eivät perustu jo toteutuneisiin kustannuksiin
- irtisanomiskorvaukset tai irtisanomisajalta ilman työntekovelvoitetta maksettavat palkkakustannukset
- ei-lakisääteiset lisäeläkkeet, tulospalkkiot ja bonukset

- oikeudenkäyntikulut tai oikeuden langettamat korvaukset sekä muut rangaistusluonteiset maksut, kuten takaisinperinnästä suoritettavat velvoitteet, sakot, viivästyskorot tai muistutusmaksut
- muiden avustusta saaneiden hankkeiden kustannukset tai alijäämät
- muut mahdolliset tukikelvottomat kustannukset

4. AVUSTUKSEN KÄYTÖN YLEISET LÄHTÖKOHDAT

4.1. Avustuksen käytön seurannan järjestämisvelvollisuus

Liikekumppanuustukea saavan yrityksen tulee noudattaa hankkeen kirjanpidossa yrityksen kotipaikan kansallisia kirjanpitosäännöksiä (esim. Suomen kirjapitolakia (1336/1997) ja – asetusta (1339/1997)) sekä hyvää kirjanpitotapaa. Avustuksen saajan on järjestettävä kirjanpitonsa siten, että hankkeesta aiheutuneet kustannukset voidaan yksilöidä ja niiden yhteys kirjanpitoon ja maksatuserittelyyn voidaan todentaa, esim. perustamalla kirjanpitoonsa muista toiminnoista erillinen kustannuspaikka avustuskohteen kustannusten kirjaamiseksi. Tositteista tulee ilmetä kirjanpidon kannalta tarpeelliset tiedot. Avustuksen saajan tulee järjestää työajan käytön seuranta. Hankkeen asiakirjat ja muu hankkeen valvonnan ja tarkastuksen kannalta tarpeellinen aineisto on säilytettävä vähintään kymmenen vuoden ajan hankkeen viimeisestä maksuerästä.

Tilintarkastus on suoritettava erikseen sovittuja toimenpiteitä koskevissa toimeksiannoissa sovellettavan liitännäispalvelustandardin 4400 sekä näiden ehtojen mukaisesti. Tilintarkastajan tulee tarkastaa 100 % maksupyyntöön sisällytettävistä kustannuksista (pistokokein tehtyä tarkastusta ei voida hyväksyä).

Ulkoministeriö suosittelee, että tilityksen tarkastuksen suorittaa yrityksen yhtiökokouksen valitsema varsinainen tilintarkastaja. Mikäli tukea saavalla yrityksellä ei ole tilintarkastuslain perusteella velvollisuutta valita tilintarkastajaa, on se kuitenkin velvoitettu valitsemaan tilintarkastajan liikekumppanuustuen tarkastusta varten.

Valitulla tilintarkastajalla on oltava KHT, HTM tai vastaava avustuksen saajayrityksen rekisteröintimaan auktorisoitu tilintarkastajatutkinto. Tarkastuksessa on käytettävä ulkoministeriön ohjeiden mukaista tarkistuslistaa ja raportti on laadittava annetun mallin mukaisesti. Ulkoministeriöllä ja Finnpartnership-ohjelmalla on oikeus olla suoraan yhteydessä liikekumppanuustukea saaneen yrityksen tilintarkastajaan.

4.2. Avustuksen käyttö hyväksyttävään käyttötarkoitukseen

Avustus saadaan käyttää ainoastaan valtionavustuspäätöksen mukaiseen tarkoitukseen. Avustuksen saajan on noudatettava avustettavassa hankkeessa valtionavustuspäätökseen ja sen liitteisiin sisällytettyjä ehtoja ja rajoituksia. Valtionavustusta ei voi siirtää kolmannelle osapuolelle.

Avustuksen saaja on itse täysin vastuussa vaikeuksista, vaateista ja muista seuraamuksista, jotka mahdollisesti aiheutuvat avustusvarojen käytöstä.

4.3. Avustuksen käyttöaikaa koskevat rajoitukset

Myönnetty tuki tulee käyttää ja hakea maksettavaksi 24 kuukauden kuluessa valtionavustuspäätöksen tiedoksiannosta. Jollei muuta näytetä, valtionavustuspäätös katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä siitä, kun päätös on ollut luettavissa sähköisessä asiointipalvelussa. Mikäli avustuksen saaja ei ole pyytänyt maksatusta myönnetyistä varoista määräpäivään mennessä, ulkoministeriö voi purkaa nostamattomia varoja koskevat myöntöpäätöksensä ja kohdentaa näin vapautuneet määrärahat uudelleen.

4.4. Avustuspäätöksessä mainittujen erityisten ehtojen muuttaminen

Avustuksen saajan tulee ilmoittaa viipymättä ulkoministeriölle avustuksen käyttötarkoituksen toteutumiseen vaikuttavasta muutoksesta tai muusta avustuksen käyttöön vaikuttavasta muutoksesta.

Ministeriö voi avustuksen saajan perustellusta kirjallisesta hakemuksesta päättää muutoksista avustuksen myöntämistä koskevan päätöksen erityisiin ehtoihin. Haettavalle muutokselle on aina esitettävä erityinen syy. Muutoshakemus on tehtävä, mikäli hankkeen keskeiset tavoitteet tai toiminnot muuttuvat. Avustuksen käytössä tapahtuvat muutokset edellyttävät muutoshakemuksen tekemistä silloin, kun valtionavustuspäätöksessä hyväksytyssä budjetissa tapahtuu hankevaiheiden välillä muutoksia, joiden yhteismäärä on vähintään 15 prosenttia hankevaiheen kokonaiskustannuksista. Avustuksen kohdistuminen avustuksen perusteena olleesta hakemuksesta poikkeavaan uuteen kululajiin tai hankevaiheeseen edellyttää aina muutoshakemusta rahamäärästä riippumatta. Muutosta ei saa toteuttaa ennen muutoshakemukseen saatua myönteistä päätöstä. Ulkoministeriö arvioi tapauskohtaisesti hyväksyykö se muutoksen. Ulkoministeriö ei myönnä pidennyksiä liikekumppanuustuen käyttöaikaan.

5. AVUSTUKSEN SAAJAN ERITYISET VELVOLLISUUDET

5.1. Ympäristö- ja yhteiskuntavastuuta koskevien periaatteiden noudattaminen

Avustuksen saajalta edellytetään ympäristö- ja yhteiskuntavastuullista toimintaa. Tämä koskee erityisesti liikekumppanuustuella tuetun hankkeen riskien ja vaikutusten huomiointia sekä mahdollisten negatiivisten vaikutusten ennaltaehkäisemistä ja minimointia ympäristöön, yhteiskuntaan ja ihmisoikeuksiin liittyen. Hakijan tulee sitoutua noudattamaan kansainvälisiä työntekijöiden oikeuksia sekä työturvallisuutta koskevia standardeja (ILO) sekä noudattaa kansainvälisiä suosituksia ihmisoikeuksien osalta (United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights). Hankkeissa tulee lisäksi noudattaa kansainvälisesti hyväksyttyjä ympäristö- ja yhteiskuntavastuustandardeja sekä paikallista lainsäädäntöä. Arvioinnin perustana käytetään kansainvälisten rahoittajien hyväksymiä Maailmanpankin ja IFC:n (International Financial Corporation) ympäristö- ja yhteiskunnallisia vaikutuksia ja niiden hallintaa koskevia standardeja (IFC Performance Standards, World Bank Group EHS Guidelines).

Hanketta toteuttavan yrityksen edellytetään noudattavan myös hyvään hallintoon, verovastuullisuuteen, avoimuuteen ja korruption vastaiseen toimintaan liittyviä periaatteita. Yrityksen tulee olla sitoutunut OECD:n toimintaohjeisiin monikansallisille

yrityksille, jotka käsittelevät vastuullista yritystoimintaa liittyen mm. työntekijöiden olosuhteisiin, verojen maksuun, kuluttajiin, korruption vastaisiin toimiin ja ympäristöön[8]. Lisäksi verovastuullisuuden osalta yrityksen tulee noudattaa Suomen kehitysyhteistyörahoitukselle asetettuja verovastuullisuusperiaatteita [9].

5.2. Avustuksen saajan velvollisuus hankintalain mukaiseen kilpailuttamiseen sekä pienhankintojen kilpailuttaminen

Avustuksen saajan tulee avustusta käyttäessään huomioida julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetussa laissa (1397/2016) asetetut hankintojen kilpailuttamisvelvoitteet.

Edellä mainitun lain 5 §:n 5) kohdan mukaan laissa tarkoitettuna hankintayksikkönä (eli toimijana, jonka pitää kilpailuttaa hankintansa hankintalain säännösten mukaan) pidetään mitä tahansa hankinnan tekijää silloin, kun se on saanut hankinnan tekemistä varten avustusta yli puolet hankinnan arvosta valtion viranomaiselta.

Jos hankinta on tehty vastoin hankintalainsäädäntöä, hankinta ei ole hyväksyttävä kustannus.

Kaikki hankinnat tulee tehdä kokonaistaloudellisesti edullisimmalla tavalla.

5.3. Lahjonnan kielto

Tavaroita tai palveluja hankittaessa tulee sekä tarjouspyyntöihin että hankintasopimuksiin sisällyttää lauseke, jonka mukaan tarjous voidaan hylätä tai sopimus purkaa, mikäli sopimuksen tekemiseen tai toimeenpanoon liittyy lahjontaa tai lahjonnankaltaista laitonta toimintaa (mukaan lukien ulkomaisen virkamiehen lahjonta). Avustuksen saaja vakuuttaa, ettei se eivätkä sen johto- tai valvontavaltaa käyttävät henkilöt taikka sen työntekijät tai paikallisedustajat ole syyllistyneet lahjontaan tai lahjonnan kaltaiseen laittomaan toimintaan (mukaan lukien ulkomaisen virkamiehen lahjonta) eivätkä tule syyllistymään tällaiseen toimintaan avustuksen käyttöaikana. Avustuksen saaja vakuuttaa niin ikään, etteivät ne tahot, joiden toiminnassa käytettäväksi se käyttötarkoituksen mukaisesti siirtää osan valtioavustuksesta eivätkä näiden tahojen johto- tai valvontavaltaa käyttävät henkilöt taikka näiden työntekijät tai paikallisedustajat ole syyllistyneet lahjontaan tai lahjonnan kaltaiseen laittomaan toimintaan (mukaan lukien ulkomaisen virkamiehen lahjonta) eivätkä tule syyllistymään tällaiseen toimintaan avustuksen käyttöaikana. Vakuutuksen rikkominen voi johtaa maksetun avustuksen tai sen osan takaisin perintään valtionavustuslain (688/2001) nojalla.

Mikäli avustuksen saaja havaitsee, että sen johto- tai valvontavaltaa käyttävä henkilö taikka sen työntekijä tai paikallisedustaja on syyllistynyt valtionavustuksena saatujen varojen väärinkäyttöön, on avustuksen saajan välittömästi ryhdyttävä toimiin vahinkojen minimoimiseksi sekä ilmoitettava asiasta ulkoministeriölle. Samoin on toimittava, mikäli avustuksen saaja havaitsee, että taho, jonka toiminnassa käytettäväksi avustuksen saaja käyttötarkoituksen mukaisesti on siirtänyt osan valtioavustuksesta taikka tällaisen tahon johto- tai valvontavaltaa käyttävä henkilö taikka tällaisen tahon työntekijä tai paikallisedustaja on syyllistynyt valtionavustuksena

[8] Toimintaohjeet englanniksi http://www.oecd.org/corporate/mne/ ja suomeksi https://tem.fi/documents/1410877/2870803/OECDn+toimintaohjeet+%20monikansallisille+yrityksille.pdf/2e3aa906-8cd6-4151-b24f-1588c079dda4

[9] https://um.fi/documents/35732/0/Tax+responsibility+principles+in+Finland%27s+development+cooperation+funding+to+the+private+sector.pdf/cf0cd254-c616-81a6-59dc-aec6908317df?t=16148673479 67

saatujen varojen väärinkäyttöön. Ilmoituksen tekeminen ei poista ulkoministeriön oikeutta taikka velvollisuutta periä maksettu valtionavustus tai osa siitä takaisin avustuksen saajalta valtionavustuslain nojalla.

Hyvän hallinnon tukeminen kaikessa toiminnassa on keskeistä ja avustuksen saajan tulee ottaa toiminnassaan huomioon ulkoministeriön korruption vastaisen työn käsikirjan ohjeet (Anti-corruption Handbook for Development Practitioners[10]).

5.4. Avustuksen saajan tiedonanto- ja ilmoittamisvelvollisuudet

Tiedonantovelvollisuudesta säädetään valtionavustuslain 14 §:ssä. Avustuksen saajan tulee antaa ulkoministeriölle valtionavustuspäätöksen maksamiseksi ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi oikeat ja riittävät tiedot.

5.5. Avustuksen käytön selvittämisvelvollisuus

Avustuksen saaja on velvollinen raportoimaan avustuksen käytöstä ja hankkeen etenemisestä hakemuksella asetettujen tavoitteiden mukaisesti 10kk ja 18kk sisällä avustuksen myöntämisestä ministeriön antamien ohjeiden mukaisesti.

Avustuksen saajan on kunkin maksupyynnön yhteydessä toimitettava ministeriön antamien ohjeiden mukainen hankkeen toimintaa ja varainkäyttöä koskeva raportointi sähköisen asioinnin kautta. Mikäli tuen käyttöaika päättyy ilman, että siitä on tehty maksatuksia, hakijan tulee antaa lyhyt selvitys hankkeen raukeamisesta.

5.6. Avustetun hankkeen vaikutusten arviointi

Avustuksen saajan on vastattava hankkeen seurantaraportointikyselyyn, joka toimitetaan avustuksen saajalle sähköisesti viimeistään kahden vuoden kuluessa tuen käyttöajan päättymisestä. Avustuksen saaja on velvollinen vastaamaan seurantakyselyyn kyselyn yhteydessä ilmoitettuun ajankohtaan mennessä.

Raportoinnin viivästyminen tai laiminlyöminen voi johtaa tuen takaisinperintään, hakijan muiden liikekumppanuustukimaksatusten keskeyttämiseen ja mahdollisen lisäavustuksen epäämiseen. Ulkoministeriö voi myös pyytää avustuksen saajalta tarpeelliseksi katsomiaan muita selvityksiä

5.7. Avustuksen palauttamisvelvollisuus

Avustuksen palauttamisesta säädetään valtionavustuslain 20 §:ssä. Avustuksen saajan tulee viipymättä palauttaa virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteettomasti saamansa valtionavustus tai sen osa. Avustuksen saajan tulee palauttaa valtionavustus tai sen osa myös, jos sitä ei voida käyttää valtionavustuspäätöksessä edellytetyllä tavalla. Jos palautettava määrä on enintään 100 euroa, se saadaan jättää palauttamatta.

6. AVUSTUKSEN KÄYTÖN VALVONTA, MAKSATUKSEN KESKEYTYS JA TAKAISINPERINTÄ

6.1. Valtionapuviranomaisen valvontatehtävä

[10] https://um.fi/documents/35732/48132/anti_corruption_handbook_for_development_practitioners

Ulkoministeriöllä on oikeus saada ja hankkia avustuksen käyttö- ja seurantatietoja sekä muita tietoja samoin kuin tehdä tarvittaessa tarkastuksia. Mikäli ulkoministeriön asettamia ehtoja tuen raportoinnille ja käytölle ei ole noudatettu, ministeriö voi asettaa määräajan ehtojen täyttämiselle, keskeyttää tuen maksamisen, sekä päättää jo maksetun tuen takaisinperinnästä.

6.2. Tarkastusoikeudet

Valtionavustusviranomaisen tarkastusoikeudesta säädetään valtionavustuslain 16 §:ssä. Ulkoministeriöllä on oikeus suorittaa avustuksen maksamisessa ja käytön valvonnassa tarpeellisia avustuksen saajan talouteen ja toimintaan kohdistuvia tarkastuksia. Ulkoministeriö voi päätöksellään valtuuttaa toisen viranomaisen tai ulkopuolisen tilintarkastajan suorittamaan edellä mainittuja tarkastuksia. Ulkopuolinen asiantuntija voi valtionapuviranomaisen pyynnöstä avustaa tarkastuksessa. Valtiontalouden tarkastusviraston ja eduskunnan tarkastusvaliokunnan tarkastusoikeudesta säädetään erikseen.

6.3. Avustuksen saajan velvollisuus avustaa tarkastuksessa

Tarkastuksen suorittamisesta säädetään valtionavustuslain 17 §:ssä. Avustuksen saajan on korvauksetta annettava tarkastusta suorittavalle virkamiehelle tai tilintarkastajalle kaikki tarkastuksen kannalta tarpeelliset tiedot ja selvitykset, asiakirjat, tallenteet ja muu aineisto sekä muutoinkin avustettava tarkastuksessa. Tarkastusta suorittavalla virkamiehellä ja tilintarkastajalla on oikeus ottaa tarkastuksen kohteena oleva aineisto haltuunsa, jos tarkastaminen sitä edellyttää. Aineisto palautetaan viipymättä, kun sitä ei enää tarvita tarkastuksen suorittamiseksi. Tarkastusta suorittavalla virkamiehellä ja tilintarkastajalla on oikeus päästä tarkastuksen edellyttämässä laajuudessa avustuksen saajan hallinnassa tai käytössä oleviin liike-, varasto- tai muihin vastaaviin ammatin tai elinkeinon harjoittamiseen käytettäviin tiloihin ja muille alueille, joiden oloilla on merkitystä avustuksen myöntämiselle ja käytön valvonnalle.

6.4. Maksatuksen keskeytys

Maksatuksen keskeytyksestä säädetään valtionavustuslain 19 §:ssä. Ulkoministeriö voi päätöksellään määrätä avustuksen maksamisen keskeytettäväksi, jos:

1) on perusteltua aihetta epäillä, että avustuksen saaja ei menettele valtionavustuslain 12 §:n 4 momentissa taikka 13 tai 14 §:ssä tarkoitetulla tavalla;
2) ne perusteet, joilla valtionavustus on myönnetty, ovat olennaisesti muuttuneet; taikka
3) Euroopan yhteisön lainsäädännössä edellytetään maksamisen keskeyttämistä.

6.5. Avustuksen takaisinperintä ja korot

6.5.1. Velvollisuus takaisinperintään

Takaisinperinnästä säädetään valtionavustuslain 21 ja 22 §:ssä. Ulkoministeriöllä on valtionavustuslain mukaan velvollisuus päätöksellään määrätä valtionavustuksen maksaminen lopetettavaksi sekä jo maksettu valtionavustus takaisin perittäväksi, jos avustuksen saaja on:

1) jättänyt palauttamatta sellaisen valtionavustuksen tai sen osan, joka valtionavustuslain 20 §:n mukaan on palautettava;
2) käyttänyt valtionavustuksen olennaisesti muuhun tarkoitukseen kuin se on myönnetty;
3) antanut ulkoministeriölle väärän tai harhaanjohtavan tiedon seikasta, joka on ollut omiaan olennaisesti vaikuttamaan valtionavustuksen saantiin, määrään tai ehtoihin, taikka salannut sellaisen seikan; taikka
4) muutoin 1–3 kohtaan verrattavalla tavalla olennaisesti rikkonut valtionavustuksen käyttämistä koskevia säännöksiä tai valtionavustuspäätökseen otettuja ehtoja.

6.5.2. Harkinnanvarainen takaisinperintä

Ulkoministeriö voi valtionavustuslain mukaan päätöksellään määrätä valtionavustuksen maksamisen lopetettavaksi sekä jo maksetun valtionavustuksen tai sen osan takaisin perittäväksi, jos:

1) avustuksensaaja on menetellyt valtionavustuslain 12 §:n 4 momentin taikka mainitun lain 13 tai 14 §:n vastaisesti;
2) avustuksensaaja on kieltäytynyt antamasta valtionavustuslain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua aineistoa tai avustamasta mainitussa momentissa tarkoitetulla tavalla tarkastuksessa;
3) avustuksensaaja on lopettanut valtionavustuksen kohteena olleen toiminnan, supistanut sitä olennaisesti tai luovuttanut sen toiselle;
4) avustuksensaaja on valtionavustuslain 13 §:n vastaisesti luovuttanut toiselle omistus- tai hallintaoikeuden omaisuuteen, joka on hankittu valtionavustuksella;
5) avustuksensaaja on valtionavustuslain 13 §:n vastaisesti pysyvästi muuttanut valtionavustuksen kohteena olleen omaisuuden käyttötarkoitusta;
6) avustuksensaaja on joutunut ulosottotoimenpiteen kohteeksi, selvitystilaan, konkurssiin taikka yrityksen saneerauksesta annetussa laissa (47/1993) tarkoitetun saneerausmenettelyn tai yksityishenkilön velkajärjestelyistä annetussa laissa (57/1993) tarkoitetun velkajärjestelyn kohteeksi, jollei valtionavustuksen käyttötarkoituksesta muuta johdu; taikka
7) avustuksensaaja menettelee tosiasiallisesti edellä kohdissa 1-6 mainittuihin seikkoihin rinnastettavalla tavalla antamalla valtionavustuksen myöntämiseen, maksamiseen tai käyttämiseen liittyvälle seikalle muun kuin asian todellista luonnetta tai tarkoitusta vastaavan oikeudellisen muodon.

Jos avustuksen saaja tai tämän rikoslaissa määritelty edustaja on lainvoimaisella tuomiolla tuomittu rangaistukseen luvattoman ulkomaisen työvoiman käytöstä tai työnantajan ulkomaalaisrikkomuksesta taikka avustuksen saajalle on lainvoimaisella päätöksellä määrätty työsopimuslaissa tarkoitettu seuraamusmaksu, valtionapuviranomainen voi jatkaa valtionavustuksen

maksamista sekä jättää jo maksetun valtionavustuksen tai sen osan perimättä takaisin vain erityisen painavasta syystä.

Jos valtionavustuksen kohteena ollut omaisuus on tuhoutunut tai vahingoittunut valtionavustuspäätöksessä määriteltynä käyttöaikana eikä tuhoutuneen tai vahingoittuneen omaisuuden tilalle hankita uutta vastaavaa omaisuutta, ulkoministeriö voi päätöksellään määrätä valtionavustuksen maksamisen lopetettavaksi ja määrätä mahdollisesta vakuutuskorvauksesta tai muusta korvauksesta takaisin perittäväksi määrän, joka vastaa valtionavustuksen osuutta omaisuuden alkuperäisestä hankintamenosta.

Ulkoministeriö voi päätöksellään myös määrätä valtionavustuksen maksamisen lopetettavaksi sekä jo maksetun valtionavustuksen takaisin perittäväksi, jos Euroopan yhteisön lainsäädännössä sitä edellytetään.

6.5.3. Korko

Valtionavustuksen saajan on maksettava palautettavalle tai takaisin perittävälle määrälle valtionavustuksen maksupäivästä korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentin mukaista vuotuista korkoa lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä. (Valtionavustuslaki 688/2001 24 §) Korko lasketaan avustuksen viimeisestä maksupäivästä palautuksen tai takaisinperittävän määrän suorituspäivään.

7. MUUT YLEISIIN ASIOIHIN LIITTYVÄT EHDOT

7.1. Avustuspäätöksen ja avustusta koskevien tietojen julkisuus

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999, julkisuuslaki) 1 §:n mukaan viranomaisen asiakirjat ovat julkisia, jollei julkisuuslaissa tai muussa laissa erikseen toisin säädetä. Asiakirjojen salassapitoperusteista säädetään julkisuuslain 24 §:ssä. Ulkoministeriön myöntämä liikekumppanuustuki on osa Suomen julkisen sektorin kehitysyhteistyötä ja se raportoidaan OECD:lle osana Suomen antamaa julkista kehitysapua. Tukihakemuksen jättäneiden organisaatioiden nimi sekä liikekumppanuustuen saajien nimi, Y-tunnus, koko, toimiala, maakunta, rahoitusmuoto, myöntämispäivä sekä haetun, myönnetyn ja maksetun tuen määrä ovat julkista tietoa. Lisäksi julkista tietoa ovat hakulomakkeella kerätyt hankkeen tilastotiedot, hankkeen nimi ja kohdemaa.

Ulkoministeriö, Työ- ja elinkeinoministeriö, Finnvera, Business Finland Oy, Innovaatiorahoituskeskus Business Finland sekä Elinvoimakeskukset ja TE-toimistot voivat vaihtaa avustuksen saajaa koskevia asiakastietoja valtionavustuslain 31 §:n mukaisesti.

Kun avustuksen saaja tiedottaa hankkeesta tai sen tuloksista, sen tulee kertoa, että hankkeelle on myönnetty liikekumppanuustukea ulkoministeriön kehitysyhteistyövaroista.

Ulkoministeriön tai Finnpartnershipin logoa ei saa käyttää hankkeeseen liittyvässä viestinnässä.

7.2. Digitaalisten palvelujen saavutettavuus

Avustuksen saajan tulee avustusta käyttäessään varmistaa kuuluko se digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annetun lain (306/2019, digipalvelulaki) soveltamisalan piiriin. Digipalvelulakia sovelletaan muun muassa sen 2 §:ssä määriteltyihin julkisoikeudellisiin laitoksiin. Lisäksi digipalvelulakia sovelletaan yrityksen, säätiön, yhdistyksen ja muun yhteisön digitaalisten palvelujen kehittämiseen ja ylläpitoon, jos viranomainen rahoittaa puolet digitaalisen palvelun kehittämis- tai ylläpitokustannuksista. Digipalvelulaissa säädetään muun muassa digitaalisten palvelujen saavutettavuusvaatimuksista. Laki koskee avustuksen saajan varsinaisten kotisivujen lisäksi myös mahdollisia eri osoitteissa sijaitsevia teema- tai kampanjasivustoja.

7.3. Hankkeen omistus- ja immateriaalioikeudet (IPR)

Avustuksen saajan on huolehdittava, että projektissa käytettävien ja siinä aikaansaatujen tulosten omistus- ja immateriaalioikeudet kuuluvat sille lain mukaisesti (esim. tekijänoikeuslaki, laki oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin) tai erillisen sopimuksen nojalla.

Jos avustuksen saaja käyttää projektissa ulkopuolisen (ml. työntekijät ja omistajat) omistamia immateriaalioikeuksia, rahoituksen saajan on huolehdittava, että sillä on riittävät oikeudet käyttää näitä immateriaalioikeuksia hankesuunnitelman mukaisessa tutkimus- ja kehitystyössä sekä liiketoiminnassa.

7.4. Sovellettavat säännökset

Valtionavustuslaki (688/2001) 5–7, 9–17, 29, 31, 32, 34, 35 ja 37 §
Valtion vuotuinen talousarvio
Komission asetus Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen (EU) No 1407/2013 (EUVL L352 24.12.2013)
Laki taloudelliseen toimintaan myönnettävän tuen yleisistä edellytyksistä (429/2016) 3 ja 4 §
Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §
Laki yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä (293/2017) 7 ja 7 a §